

ادعای حذف ۱۰ میلیون نفر از دریافت یارانه

● دولت یازدهم در ابتدا اعلام کرده بود طبق اطلاعاتی که دارد، ۱۰ میلیون نفر باید از دریافت یارانه حذف شوند، اما وقتی که این ادعا به مرحله عمل رسید، این عدد به ۲۰۰ هزار نفر کاهش یافت که در همین رقم نیز تردید وجود دارد

گزارش

طی شماره‌های اخیر منتشر شده در روزنامه «ایران اقتصادی» و انتشار بخش‌هایی از کتاب محرمانه‌های اقتصاد ایران، مباحثی از اوضاع اداره اقتصاد در دولت‌های نهم و دهم از زبان سیدشمس‌الدین حسینی، وزیر امور اقتصادی و دارایی دولت محمود احمدی نژاد مطرح شده است. در شماره‌های اخیر، بیشتر مباحث درباره اجرای هدفمندی یارانه‌ها بود و در شماره پیش رو نیز حسینی درباره مبلغ یارانه نقدی و چگونگی ورود دولت به اجرای طرح هدفمندی یارانه‌ها سخن گفته است.

● مخالفت‌ها در درون دولت درباره اجرای هدفمندی چگونه بود؟ من شنیدم مخالفت‌ها به قدری در دولت جدی بود که منجر به برخی از نزاع‌های سیاسی شده بود.

مخالفت‌ها جدی نبود. اگر کسی مخالفت جدی داشت علی‌القاعده باید اعلام می‌کرد. در بین برخی از وزرا، به فراخور حوزه کاری و دغدغه‌های بخشی، گهگاه اختلاف نظرانی وجود داشت، اما به طور کلی این اختلافات، چندان جدی نبود. خاطرم هست آقای جهرمی نسبت به اصل هدفمندی یک زاویه‌هایی داشت که به نظر بیشتر از منظر بخشی و تأثیر اجرای هدفمندی روی اشتغال به این موضوع نگاه می‌کرد. شما اگر یک سال پس از اجرای هدفمندی شاخص‌های اقتصاد ایران را بررسی کنید خواهید دید رشد اقتصادی، مدیریت نقدینگی، کنترل تورم و... نمایانگر وضعیت مناسبی از اقتصاد ایران هستند، حتی در خصوص بورس، قبل از اجرای هدفمندی، دوستان از سازمان بورس گزارشی برایم آوردند که طبق آن، پیش‌بینی می‌شد بازار بورس بعد از اجرای قانون دچار ۶ هزار واحد ریزش خواهد شد. مثلاً از ۱۲ هزار به ۶ هزار واحد خواهد رسید؛ البته ارائه این گزارش تأثیری در تصمیمات ما نداشت، چرا که هدف ما از دریافت گزارشی از این قبیل، توقف اجرای هدفمندی نبود. بلکه قصد داشتیم آسیب‌های احتمالی را شناسایی کرده و براساس آن برنامه‌ریزی کنیم. نهایتاً هم دیدیم با برنامه‌ریزی‌هایی که صورت گرفت بورس نه تنها ریزش نکرد، بلکه حدود ۶ هزار واحد افزایش یافت. قطعاً اگر قرار بود روش اجرایی ما مانند دولت‌های گذشته باشد، اجرای این طرح با موفقیت همراه نمی‌شد. به

هر حال ما از طرح ناکام حذف یارانه یا اصلاح قیمت گندم (آرد و نان) در دولت آقای خاتمی و یارانه مرغ، تخم مرغ (در دولت آقای هاشمی رفسنجانی) تجربیات ارزنده‌ای کسب کرده بودیم، حتی در همین دولت یازدهم دیدیم که در مقطعی قیمت برق افزایش یافت و به دلیل عدم برنامه‌ریزی مناسب، یک تنش در کشور ایجاد گردید و بعد از مدتی قیمت‌ها دوباره به دستور آقای روحانی به شرایط قبلی برگشت. در مسأله قیمت مرغ، دولت هاشمی رفسنجانی قصد داشت یارانه غیرنقدی را به نقدی تبدیل کند، لذا قیمت مرغ توسط دولت افزایش پیدا کرد، اما هیچ میلی به عنوان یارانه به مردم پرداخت نشد. مسأله‌ای از این قبیل یک بی‌اعتمادی شدید در بین مردم و حتی مسئولان در مورد دولتمردان ایجاد کرده بود. به یاد دارم وقتی یکی از ائمه جمعه یکی از شهرها که فدر نافوذی در بین مردم محسوب می‌شد در مورد یارانه نقدی صحبت می‌کردم، وی به من گفت: «کنند می‌خواهید داستان مرغ و تخم مرغ زنده شود.» یا وقتی با عده‌ای دیگر از دلسوزان نظام صحبت می‌کردم با یادآوری افزایش قیمت آرد در دهه ۸۰ و دولت دوم آقای خاتمی که قیمت نان چند روزی گران شد و بعد هم نهایتاً قیمت‌ها اصلاح نشد و به حالت اولیه بازگشت، تلویحاً بی‌اعتمادی مردم نسبت به این تجربیات را یادآوری می‌کردند و می‌گفتند: «شما هم نمی‌توانید و عقب‌نشینی می‌کنید.» شما تفاوت این مسائل را که موجی از بی‌اعتمادی را در بین مردم ایجاد کرده بود با آنچه که امروز در بحث هدفمندی اتفاق افتاده است می‌بینید. نکته جالبی که در این میان وجود دارد این است که همان افراد محافظه‌کار وقتی

● در تاریخ ۱۹ مهر ۱۳۸۸، لایحه هدفمندی با ۱۸۸ رأی موافق به تصویب رسید. به یاد دارید در آن جلسه چه کسانی به عنوان مخالف صحبت کردند؟

اسامی افراد را دقیقاً به یاد ندارم. اما مخالف سنتی و همیشگی هدفمندی آقای توکلی بود.

● وی درباره دلیل مخالفت خود، موضوع شوک تورمی ناشی از اجرا را مطرح می‌کرد. در مورد افزایش قیمت حامل‌ها، قرار بود افزایش قیمت حامل‌های انرژی ۵ ساله باشد، اما دولت نپذیرفت و موافق نبود.

در این باره درون دولت هم نگاه‌های مختلفی وجود داشت ولی در لایحه، زمان ۳ سال به عنوان نظر دولت بیان شده بود. معتقد بودیم ۳ سال فرصت مناسبی برای اصلاح تکنولوژی‌های تولید است. از نظر من هیچ فعالیت اقتصادی در ایران وجود نداشت که در عرض ۳ سال نتواند تکنولوژی خود را اصلاح کند و یا تغییر دهد.

برای مثال یک بنگاه اقتصادی برای مدیریت مصرف انرژی خود، ملزم به تغییر و اصلاح رفتارها و تکنولوژی‌اش می‌باشد. برای خانوارها مدیریت مصرف سهل‌تر است. دو خانوار، با یک تعداد جمعیت، با لوازم خانگی یکسان، در

با استفاده از مطالعات مختلفی که صورت گرفته بود، شخصاً در یک جمع‌بندی کارشناسی اعلام داشتیم که تورم، در سال اجرای هدفمندی می‌تواند بین ۱۰ تا ۱۲ درصد افزایش پیدا کند. اگر اشتباه نکنم سال قبل از اجرا، تورم ۱۲٫۵ درصد بود که در سال اجرا به ۲۰ درصد رسید، یعنی چیزی حدود ۷ درصد به تورم کشور اضافه شد. این رقم حتی از رقم اعلام شده توسط من نیز، کمتر بود. پیش‌بینی ما از رشد اقتصادی این بود که در سال اجرا، با کاهش یک تا ۲ درصدی رشد مواجه خواهیم بود. طبق آمارهایی که در سال ۹۳ منتشر شد، رشد اقتصادی در سال ۹۰، پنج درصد اعلام شده است که قابل قبول بود

برش

گزارش بورسی‌ها درباره اجرای هدفمندی

اگر یک سال پس از اجرای هدفمندی شاخص‌های اقتصاد ایران را بررسی کنید خواهید دید رشد اقتصادی، مدیریت نقدینگی، کنترل تورم و... نمایانگر وضعیت مناسبی از اقتصاد ایران هستند. حتی در خصوص بورس، قبل از اجرای هدفمندی، دوستان از سازمان بورس گزارشی برایم آوردند که طبق آن، پیش‌بینی می‌شد بازار بورس بعد از اجرای قانون دچار ۶ هزار واحد ریزش خواهد شد. مثلاً از ۱۲ هزار به ۶ هزار واحد خواهد رسید. البته ارائه این گزارش تأثیری در تصمیمات ما نداشت، چرا که هدف ما از دریافت گزارشی از این قبیل، توقف اجرای هدفمندی نبود، بلکه قصد داشتیم آسیب‌های احتمالی را شناسایی کرده و براساس آن برنامه‌ریزی کنیم. نهایتاً هم دیدیم با برنامه‌ریزی‌هایی که صورت گرفت بورس نه تنها ریزش نکرد، بلکه حدود ۶ هزار واحد افزایش یافت. قطعاً اگر قرار بود روش اجرایی ما مانند دولت‌های گذشته باشد، اجرای این طرح با موفقیت همراه نمی‌شد.

بعدی آسان‌تر باشد. در این میان در داخل مجلس عده‌ای معتقد بودند که باید هر ۵ گام به صورت هم‌اندازه و مساوی تعریف شود. عده‌ای نیز توصیه می‌کردند که دولت گام‌های اول را کوچک‌تر بردارد.

● موضوع تورم انتظاری مدنظر دولت بود؟

قطعاً همین‌طور است. البته هیچ کس نمی‌تواند تورم انتظاری را به درستی اندازه‌گیری کند. برای محاسبه این تورم اگر مدل‌ها گذشته‌نگر باشند که عمدتاً هم همین‌طور هستند، به هیچ وجه مفید نخواهند بود. به قول اقتصاددان‌ها شما با یک تغییر ساختاری شدید روبه‌رو هستید که براساس آن نمی‌توانید رفتارها را پیش‌بینی کنید. خاطر هست با استفاده از مطالعات مختلفی که صورت گرفته بود، شخصاً در یک جمع‌بندی کارشناسی اعلام داشتیم که تورم، در سال اجرای هدفمندی می‌تواند بین ۱۰ تا ۱۲ درصد افزایش پیدا کند. اگر اشتباه نکنم سال قبل از اجرا، تورم ۱۲٫۵ درصد بود که در سال اجرا به ۲۰ درصد رسید یعنی چیزی حدود ۷ درصد به تورم کشور اضافه شد. این رقم حتی از رقم اعلام شده توسط من نیز، کمتر بود. پیش‌بینی ما از رشد اقتصادی این بود که در سال اجرا، با کاهش یک تا ۲ درصدی رشد مواجه خواهیم بود. طبق آمارهایی که در سال ۹۳ منتشر شد، رشد اقتصادی در سال ۹۰، پنج درصد اعلام شده است که قابل قبول بود. توجه کنید قیمت حامل‌های انرژی چند برابر شد، قاجاق آرد و بنزین صفر شد، توزیع درآمد بهبود چشمگیری پیدا کرد، رشد مصرف حامل‌ها و آرد و نان بهینه شد، شاخص بورس افزایش یافت، رشد اقتصادی پنج درصد شد و تورم ۷ واحد درصد بالا رفت، این کارنامه ۹۰، یعنی تورم این را هم اضافه کنیم که به دلیل تحریم‌های مالی و بانک مرکزی در این سال، شوک ارزی هم داشتیم که روی تورم اثر داشت، وگرنه تورم پایین‌تر از این هم بود.